

Mesilas kasutatavad tarutüübid, kärjeraamid ja meemagasinid Kokkuvõtte loengust Harju Mesinike Seltsi õppusel 25. novembril 2009.a.

Lektor Sulev Norak, leping PR-6-1.5-13

Mesindusõppus toimus Eesti mesindusprogrammi raames, mida toetab Euroopa Liit

Palju on vaieldud korpustarude ja lamavtarude ümber. Et kumb on parem ja kumba kasutati varem. Tegelikult tekkisid korpustarud pakkstarudest. Need on niinimetatud püsttarud. Neis asetati mitu õõnsat pakku üksteise peale, et pesa ruumi suurendada.

Mee võtmisel jäeti üks pakk kärgedega alles mesilastele talvevarudeks. Siis hakati pesaruumi peale asetama puidust liistusid, et mesilased nende külge kärjed ehitaksid. Hiljem arenesid nendest pealisliistudest välja kärjeraamid.

Pärisorjuse ajal kuulus kõik mets ja maa mõisatele. Talupojad ei tohtinud mõisa metsades liikuda ja ega neil olnud selleks aegagi. Metsmesindusega tegelesid mõisa metsavahid ja muud abilised. Rohkem kui mett, oli sel ajal vaja vaha, millest valmistati küünlaid. Veel rohkem oli vahaküünlaid vaja kirikutes. Kirikutel reeglina palju maad ja metsa ei olnud, sellepärast toodi tarud hoonete lähedale. Selle aja esimesed mesinikud olidki kirikuõpetajad või kooliõpetajad, kes olid enamasti sakslased.

Saksamaal aga olid metsad hävitatud. Sai tegeleda ainult kodumesindusega. Puidust tarude kõrval kasutati ka õlgedest, pilliroost ja savist tarusid. Hakati valmistama laudadest tarusid. Need olid ühekordsete seintega kõrged, küljelt avatavad kastid. Algul ilma raamideta, hiljem juba raamidega. Kui avastati mesilase käiguruum, siis sai juba kärjed tervelt koos raamidega välja võtta.

19. sajandi lõpul arenas Eesti mesindus väga kiiresti. Töötati välja näiteks Viljandi taru. Viljandi taru raami suuruseks võeti 400x250 mm. See on sisuliselt Saksa mesiniku Gerstungi raam. Eestis see võeti kasutusele püstasendis, nõnda kujuneski välja viljandi tarutüüp.

1907. aastal töötati välja Tartu taru. Tarul oli juba kolm soojustatud seina ja suur otsaluuk, kust sai välja võtta kärgi. Raami mõõt oli 400x250 mm. Raam ei olnud enam püstasendis, vaid pikem külj oli horisontaalne. Selles tarus võis juba kasutada täisraamilist magasinist. Tartu taru arvati liiga väikeseks, see tingiski 1929. aastal uue, Eesti taru kasutusele võtmise. Raami mõõt oli jälle 400x250 mm. Tol ajal toodi kärjepõhi ja kõik mesindustarbed Eestisse Saksamaalt. Sellepärast oli mõistlik kasutada nende kärjemõõtu. Eesti taru oli lamavtaru. Otsaluuki ei olnud ja raamid sai pealt välja tõsta.

Praegu kasutatakse meil palju erinevaid tarude tüüpe. Kuna Ameerikas siiani ei kasutata meetermõõdustikku, siis on Langstroth-Root taru raami mõõt 448x232mm. Kuna Ameerikast tuuakse meile erinevaid mesinduses kasutatavaid masinaid, siis on paljud mesinikud hakanud kasutama seda mõõtu, mis sobib paremini nende masinatega.

Magasinidest kasutatakse Eesti mesilates peamiselt täisraamilisi (korpus) magazine, samuti poolraamilisi magazine, aga mõnes mesilas ka madalaid koorimismagazine. Viimased on mõeldud lühiajalise meekorje ärakasutamiseks, näiteks kevadise pajumee saamiseks.